

Voortgangsrapportage Programma Wel Thuis!,

Periode november 2008 – juli 2009

Inleiding

Met het programma Wel Thuis! willen we als provincie een bijdrage leveren aan de realisatie van de maatschappelijke ambitie om ouderen en mensen met een lichamelijke, verstandelijke of psychische beperking in staat te stellen zo lang mogelijk zelfstandig te blijven wonen in hun eigen omgeving met behoud van de regie over het eigen leven, met de diensten die ze wensen en nodig hebben en met de voorzieningen onder handbereik.

De doelstellingen van het programma Wel Thuis! zijn:

1. *Vergroten van het aantal en de variatie aan toegankelijke woningen met welzijn en zorg, met de mogelijkheid van 24-uurszorg.*
2. *Versterken van het samenspel tussen partijen op lokaal niveau.*

Deze doelstellingen leiden tot de volgende opgave:

Kwantitatief

- In 2012 zijn er in de provincie Utrecht ten opzichte van 2003 24.000 toegankelijke woningen met welzijn en zorg bijgekomen, waaronder minimaal 7200 zorgwoningen.

Kwalitatief

- Vraag en aanbod op het terrein van wonen, welzijn en zorg is beter op elkaar afgestemd; er is voldoende variatie in woonvormen. Dienstverlening is afgestemd op de specifieke behoeften.
- Op lokaal niveau is een integrale aanpak op het gebied van wonen, welzijn en zorg gerealiseerd.
- De samenwerking tussen partners in het veld is verbeterd; er is sprake van een duidelijke regievoering door gemeenten.

In deze tweede rapportage schetsen we de voortgang van het programma in de periode november 2008 t/m juli 2009 en geven we een vooruitblik op de komende maanden. In het eerste deel geven we weer wat de stand van zaken is met betrekking tot de toename van toegankelijke woningen met welzijn en zorg, waaronder zorgwoningen en schetsen we de ontwikkelingen die daarbij een rol hebben gespeeld. In deel 2 gaan we in op de bijdrage die we vanuit het programma Wel Thuis! daaraan hebben geleverd. Het derde deel is tot slot gewijd aan de financiële verantwoording.

Deel 1: Voortgang programmadoelstelling

Maatschappelijke ontwikkelingen

De periode november 2008 t/m juli 2009 werd gekenmerkt door een financiële crisis die een weerslag had op vele gebieden. Partijen zijn voorzichtiger geworden met nieuwe investeringen en in de woningbouw is stagnatie opgetreden. Grote projecten als het ontwikkelen van levensloopbestendige wijken, die voorheen nog zorgden voor een forse toename van het aantal toegankelijke woningen met

welzijn en zorg, komen nu moeilijker van de grond. De slechtere financiële positie van veel corporaties en de onduidelijke regelgeving in de zorgsector maken dat de ontwikkeling van nieuwe zorgwoningen moeizamer verloopt. Het verdwijnen van de ondersteunende begeleiding uit de AWBZ kan gevolgen hebben voor mensen die nu nog zelfstandig wonen en op deze begeleiding aangewezen zijn. Ook de welzijnssector wordt getroffen door soms forse bezuinigingen. De inventarisatie die de Ministeries van VWS en VROM/WWI hebben laten uitvoeren naar knelpunten en kansen bij beleid rondom wonen, welzijn en zorg¹ bevestigt het beeld dat een aanzienlijk aantal gemeenten en hun samenwerkingspartners problemen ervaren in de regiovoering en samenwerking.

Monitor Wel Thuis!

Hoewel deze ontwikkelingen de realisatie van onze maatschappelijke ambitie op het gebied van wonen met welzijn en zorg onder druk zetten, zien we dat partijen de afgelopen periode er toch in geslaagd zijn om voortgang te boeken. Zoals vermeld in de eerste voortgangsrapportage hebben we het onderzoeksbureau Companen de opdracht gegeven om voor de provincie als geheel en voor alle gemeenten afzonderlijk per doelgroep een zo volledig mogelijk beeld te geven van de actuele vraag naar en het *gerealiseerde* aanbod van toegankelijke woningen met welzijn en zorg, waaronder zorgwoningen.

Uit de eerste monitor die in oktober 2008 is opgeleverd, blijkt dat in de periode 2003-2007 in de provincie Utrecht 11.600 toegankelijke woningen met welzijn en zorg gerealiseerd zijn, waaronder 2500 zorgwoningen. In juli 2009 is de tweede monitor Wel Thuis! verschenen. Deze monitor laat zien dat de stand in 2008 is opgelopen tot 14.500 toegankelijke woningen met welzijn en zorg, waaronder 3.300 zorgwoningen.

Onderzoeksbureau Companen heeft zich gebaseerd op een raming van de *feitelijk gerealiseerde* woningen. Woningen *in planvorming* zijn in de monitor dus niet meegerekend. De cijfers over het aantal geplande woningen zijn gebaseerd op schattingen van het programma Wel Thuis!. In totaal komt het aantal toegankelijke woningen met welzijn en zorg, waaronder zorgwoningen, dat tot en met juni 2008 gerealiseerd is dan wel in de fase van planvorming verkeert, op:

Tabel 1

	Gerealiseerd t/m 2008	In planvorming t/m juli 2009	Totaal	Doelstelling 2012
Toegankelijke woningen met welzijn en zorg	14.500	8500	23.000	24.000
Waarvan Zorgwoningen	3300	3675	6975	7200

Onderstaand schema toont de toename ten opzichte van de vorige rapportageperiode (april – oktober 2008):

Tabel 2

	Toename gerealiseerde woningen t.o.v. vorige periode	Toename woningen in planvorming t.o.v. vorige periode	Totale toename t.o.v. vorige periode
Toegankelijke woningen met welzijn en zorg	2.900	-500	2.400
waarvan zorgwoningen	800	175	975

¹ Inventarisatie knelpunten en kansen bij beleid rond wonen met zorg en ondersteuning door HHM, november 2008

Geconcludeerd kan worden dat de totale toename van het aantal toegankelijke woningen met zorg en welzijn, gerealiseerd en in planvorming, op schema ligt. Het aantal *plannen* voor woningen met welzijn en zorg is de afgelopen periode per saldo echter afgenomen². Dit is voor een belangrijk deel toe te schrijven aan de effecten van de economische en financiële crisis. Ook zien we dat het aantal *gerealiseerde* zorgwoningen nog wat achterblijft. Mede dankzij de aanjaagrol van de provincie is het aantal uitbreidingsplannen op het gebied van zorgwoningen ondanks de crisis wel toegenomen. Het is nu zaak de realisatie van deze plannen in de gaten te houden en waar mogelijk stagnatie in de uitvoer te voorkomen.

Speerpunten

Bovenstaande ontwikkelingen hebben ertoe geleid dat we vanuit het programma Wel Thuis! de afgelopen periode extra ingezet hebben op:

- Monitoren van gemeenten. Door de inzet van accountmanagers en de monitor Wel Thuis! zijn we beter in staat om de lokale situatie per gemeente in beeld te krijgen, knelpunten op te sporen en in te spelen op nieuwe kansen (bijvoorbeeld nieuwbouwplannen);
- Verbeteren van bestaande subsidieregelingen. De afgelopen periode hebben we geïnvesteerd in klantvriendelijker subsidiesystemen. De diverse regelingen zijn zoveel mogelijk gelijktijdig opengesteld. Aanvragen die in de ene regeling niet gehonoreerd konden worden, zijn indien mogelijk onder gebracht in andere regelingen. Het aanvraagformulier is bovendien vereenvoudigd en de beschikkingstermijn teruggebracht van 16 tot 8 weken.
- Ondersteuning op basis van maatwerk. Algemene stimuleringsregelingen zullen in toenemende mate plaats maken voor specifieke ondersteuningsbudgetten voor gemeenten met achterstanden of witte vlekken. Gemeenten die hun opgave voortvarend ter hand hebben genomen, zullen vooral ondersteund worden bij de kwaliteitsborging en implementatie van de resultaten;
- Programmaoverstijgende samenwerking. Door samen te werken met het aanjaagteam Wonen en de afdelingen Ruimte en Milieu kan optimaler gebruik gemaakt worden van de provinciale mogelijkheden en wordt een integrale aanpak bevorderd.
- Agenderen van wonen, welzijn en zorg op de bestuurlijke agenda. Door bijvoorbeeld werkbezoeken voor wethouders te organiseren, houden we wonen met welzijn en zorg onder de aandacht;
- Benutten van landelijke regelingen. Te denken valt aan de landelijke regeling voor dementie, het steunfonds experimentele volkshuisvesting (SEV) en de regeling Praktijkwerkplaatsen in het kader van het landelijke actieprogramma 'Beter thuis in de buurt'. Daarnaast sluiten we aan bij relevante netwerken zoals het NUZO (Netwerk Utrecht Zorg voor Ouderen).

Hoewel tengevolge van de economische crisis talloze vraagstukken elkaar op de politieke agenda verdringen, blijft voortdurende aandacht voor wonen met welzijn en zorg noodzakelijk. De vergrijzing neemt in rap tempo toe en de ontgroening zorgt voor grote tekorten in de zorg op de arbeidsmarkt. Juist nu kan de provincie haar toegevoegde waarde op het maatschappelijke terrein tonen door ontwikkelingen op het gebied van wonen, welzijn, zorg nauwgezet te monitoren, projecten te faciliteren of waar nodig vlot te trekken en platforms te bieden waarin partijen kennis kunnen delen dan wel krachten kunnen bundelen. Hiermee draagt de provincie bij tot een evenwichtige groei van de 3 P's: people, profit en planet.

Deel 2: Voortgang projecten

De ontwikkelingen op het gebied van wonen, welzijn en zorg vragen om een programmatische en integrale aanpak. Binnen het programma Wel Thuis! 2 worden drie sporen onderscheiden die elkaar ondersteunen en versterken, te weten:

² Het negatieve saldo ontstaat doordat het aantal nieuwe initiatieven in deze rapportageperiode kleiner is dan het aantal plannen dat in dezelfde periode gerealiseerd dan wel voortijdig beëindigd is.

1. *procesondersteuning*: faciliteren en ondersteunen van het (samenwerkings)proces op lokaal niveau. Hieronder vallen de projecten: Ondersteunen gemeenten (1.1); Stimuleren levensloopbestendige wijken (1.2); Stimuleringsregeling wonen, welzijn, zorg (1.3).
2. *inhoudelijke ondersteuning*: bijstand op specifieke (deel)gebieden. Hiertoe behoren de projecten: Toekomst Thuis (2.1); Kleinschalige woonvormen voor mensen met dementie (2.2); Versterken welzijn (2.3); Allochtone ouderen en allochtone mensen met een beperking (2.4) en Uw huis, uw toekomst (2.5).
3. *kennisdeling*: verzamelen en beschikbaar stellen van relevante kennis en actuele informatie. Hieronder vallen de projecten: Monitor Wel Thuis! (3.1); Informatie-uitwisseling (3.2).

Spoor 1: Procesondersteuning

1.1 Project Ondersteunen gemeenten

Accountmanagers hebben gemeenten in beeld

Doel:

Met gemeenten en andere partijen zijn afspraken vastgelegd over de aanpak van de regionale opgave op het terrein van wonen, welzijn en zorg. Initiatieven die bijdragen tot een gerichte verbetering op dit terrein worden ondersteund.

Eindresultaat 2011:

- Gemeentelijke regierol is versterkt
- Tenminste 20 gemeenten zijn gericht ondersteund
- In alle regio's is een (vorm van) regionale overeenkomst van kracht
- Op basis van uitvoeringsplannen is invulling gegeven aan de regionaal berekende opgave

Tussenresultaten:

- Om de toegang tot de provincie en de ondersteuning van gemeenten te verbeteren, zijn binnen het programma Wel Thuis! accountmanagers aangesteld. Accountmanagers zijn het eerste aanspreekpunt voor de gemeente. Ze volgen de lokale ontwikkelingen en adviseren gemeenten op maat.
- Vanuit het programma is een bijdrage geleverd aan de realisatie van een DVD over de ontwikkeling van een wijkservicecentrum. De film, die ontwikkeld is door het kenniscentrum Aedes/Actiz, is een nuttig hulpmiddel om knelpunten in het samenwerkingsproces bespreekbaar te maken en zal in het najaar ter beschikking worden gesteld aan gemeenten.
- In april is het boekje "Mens" gepubliceerd. In deze gemeenschappelijke uitgave van de gemeente De Bilt en de provincie is het ontwikkelingsproces van een woonservicewijk in Maartensdijk en De Bilt-West beschreven.
- In het kader van het convenant 'Stimuleringsregeling Wonen met Welzijn en Zorg' die de provincie met BRU heeft ondertekend, is gewerkt aan vier sporen:
 - Er is een *monitor* ontwikkeld waarin vraag en aanbod naar wonen, welzijn en zorg voor de BRU-regio in kaart zijn gebracht.
 - Er is een *stimuleringsregeling* gestart voor de ondersteuning van concrete projecten. Daarvoor hebben de provincie en BRU samen € 1.800.000,0 beschikbaar gesteld. In de eerste tranche (najaar 2008) is aan 14 projecten subsidie toegekend. Een belangrijk deel van de projecten is gericht op het realiseren van woonservicezones.
 - In het kader van *kennisuitwisseling* is er voor gemeenten een aantal bijeenkomsten georganiseerd rond specifieke thema's op het terrein van wonen-welzijn-zorg.
 - Op grond van bevindingen uit de monitor is een *onderzoek* gestart naar de mogelijkheden om de doorstroming van doelgroepen op de woningmarkt te verbeteren.

Met alle BRU-gemeenten zijn gesprekken gevoerd om de kansen en mogelijkheden op het terrein van wonen-welzijn-zorg te bespreken. Daarnaast is op 24 juni jl. een excursie

georganiseerd voor wethouders van de BRU-gemeenten. In aanwezigheid van twee gedeputeerden zijn een aantal projecten bezocht en konden bestuurders onderling ideeën uitwisselen.

- Voor de regio's Utrecht West en Eemland zijn al eerder bestuurlijke overeenkomsten gesloten. Op basis daarvan zijn concrete projectplannen ontwikkeld die nu in uitvoering zijn. Daarnaast is in de afgelopen periode een aantal nieuwe projecten opgestart. Hierbij gaat het onder andere om:
 - De ontwikkeling van woonservicezones in Loenen, Breukelen, Montfoort en De Ronde Venen
 - Versterking van de ketenzorg voor mensen met dementie die thuis wonen
 - Het realiseren van een samenhangend dienstenaanbod voor wijkbewoners met een Turkse of Marokkaanse achtergrond in Amersfoort
- Binnen het bestuurlijk platform Zuid-Oost is afgesproken dat (vooral nog) niet toegewerkt wordt naar een bestuurlijk akkoord op het gebied van wonen, welzijn en zorg maar dat het onderwerp binnen de regio wel prominent op de agenda dient te komen/blijven. In navolging hiervan is op 25 februari een werkbijeenkomst georganiseerd voor de wethouders Volkshuisvesting/Ruimtelijke Ordening en Welzijn naar enkele Wel Thuis! voorbeeldprojecten. Na afloop was er gelegenheid om samen met de gedeputeerde van gedachte te wisselen over verdere ondersteuning vanuit het programma. Het werkbezoek heeft geleid tot vervolgspraken met alle gemeenten uit deze regio. Vanuit de provincie worden diverse initiatieven ondersteund zoals een haalbaarheidsonderzoek in Renswoude, ontwikkeling van woonservicezone in Rhenen en de ontwikkeling van een zorgboerderij voor mensen met een verstandelijke handicap en voor demente ouderen in Wijk bij Duurstede.

Vooruitblik:

- Projecten die voortkomen uit de bestuurlijke overeenkomsten zijn in uitvoering genomen/afgerond.
- De voortgang op het terrein van wonen, welzijn en zorg zal op gemeentelijk niveau door de accountmanagers van Wel Thuis! intensief worden gevolgd.
- Speciale aandacht zal uitgaan naar het ondersteunen van gemeenten met achterstanden of witte vlekken.

1.2 Project Stimuleren levensloopbestendige wijken

Voorbeeldfunctie voor de provincie

Doel:

In Zeist-Oost wordt een levensloopbestendige wijk ontwikkeld met een innovatief aanbod van geïntegreerde diensten en voorzieningen en met een aanbod van woningen dat past bij de verschillende levensfasen en -stijlen van de bewoners. Het project, genaamd Zorgeloos Wonen, dient als voorbeeldproject voor andere gemeenten.

Eindresultaat:

- Een landelijk voorbeeldproject is gerealiseerd
- De ervaringen zijn beschikbaar gesteld.

Tussenresultaat:

- Op 19 januari 2009 zijn de uitvoeringsplannen, zoals beschreven in de prestatieovereenkomst, goedgekeurd door PS.
- Op 17 juni is de prestatieovereenkomst met de gemeente Zeist ondertekend. Als onderlegger zijn er 15 prestaties benoemd. Deze omvatten plannen voor o.a. zorgwoningen, een wijkservicepunt en innovatief welzijn.

Vooruitblik:

De stimuleringsbijdrage van € 1.783.560,- zal in termijnen overgeheveld worden aan de gemeente Zeist voor de uitvoering van de beschreven prestaties. Daarmee krijgt de gemeente regie over de

uitvoering. De provincie zal door middel van de voortgangsrapportages en door haar aanwezigheid in zowel de taskforce als de stuurgroep Zorgeloos Wonen het proces actief blijven volgen. Tevens zal de provincie actief sturen op een uitwisseling van kennis en ervaring met de andere levensloopbestendige wijken in de provincie (Ondiep in Utrecht en Veenendaal Oost).

1.3 Project Stimuleringsregeling Wonen, Welzijn en Zorg

Veel welzijnsprojecten onder de aanvragen

Doel:

Financiële impuls geven aan:

- de realisatie van kleinschalige woonvormen voor kwetsbare groepen (mensen met een fysieke, verstandelijke of psychische beperking);
- het ontwikkelen van welzijnsactiviteiten die de integratie, ontmoeting en acceptatie van kwetsbare groepen in de wijk bevorderen;
- projecten die als voorbeeld en inspiratie kunnen dienen voor anderen op het gebied van wonen, welzijn en zorg.

Deze regeling (2008-2011) is vooral gericht op het stimuleren van cliëntinitiatieven (bevorderen van de vraag) en innovatieve projecten.

Eindresultaat:

- Tenminste 50 lokale initiatieven die bijdragen aan de doelstelling van Wel Thuis! zijn ondersteund.

Tussenresultaat:

De stimuleringsregeling Wonen, Welzijn en Zorg (WWZ) is de afgelopen periode twee keer opgesteld.

- Bij de eerste tender (sluiting 15 september 2008) zijn 55 aanvragen binnengekomen voor een totaal bedrag van € 3.539.815,-. Omdat slechts € 400.000 beschikbaar was, konden 9 aanvragen vanuit WWZ worden toegekend, zijn 8 aanvragen vanuit andere Wel Thuis projecten gehonoreerd en zijn 41 aanvragen afgewezen. Op 15 december zijn de beschikkingen verstuurd. De 17 gehonoreerde projecten bestaan uit 3 kleinschalige woonvormen, 9 welzijnsprojecten en 5 good practices.
- De tweede tender is op 1 mei jl. gesloten. Ook hiervoor is € 400.000 gereserveerd. Vanwege het grote aantal aanvragen dat we vorig jaar moesten afwijzen, hebben we de aankondiging dit keer beperkt tot publicatie op de provinciale site en de organisatie van een voorjaarsmarkt. In totaal zijn 11 aanvragen binnengekomen voor een totaalbedrag van € 722.009,-. Daarnaast zijn er vanuit andere subsidieregelingen (Fonds stedelijke bouwen en wonen en de Sociale Agenda) 11 aanvragen doorgestuurd naar de regeling WWZ. In totaal zijn er 22 aanvragen beoordeeld: 14 daarvan voldeden niet aan de criteria en moesten worden afgewezen, 8 aanvragen zijn toegewezen (3 welzijnsprojecten en 5 good practices). Het totaal bedrag van de toe te kennen aanvragen is € 352.250,-.

Vooruitblik:

- Voor 2010 en 2011 zijn nog twee tenders van ieder € 400.000,- gepland. Onderzocht zal worden of we de aanvraag van cliëntinitiatieven en kleinschalige woonvormen extra kunnen stimuleren.

Spoor 2: Inhoudelijke Ondersteuning

2.1 Project Toekomst Thuis

Technologische ontwikkelingen bieden kansen voor zorg en welzijn

Doel:

Verbreding en opschaling van innovatieve projecten zodat mensen met ondersteuning van ICT langer veilig en zelfstandig thuis kunnen blijven wonen. De ervaringen in de projecten worden zorgvuldig gevolgd en beschreven zodat ook andere partijen van de opgedane kennis kunnen leren. Uiteindelijk wil de provincie Utrecht daarmee een vliegwiel tot stand brengen zodat veel meer ouderen en mensen met een beperking gebruik kunnen maken van deze voorzieningen.

Eindresultaat:

- In 2011 is door middel van de provinciale projecten in 1000 woningen in de provincie een vorm van ICT ondersteuning gerealiseerd waardoor bewoners langer zelfstandig thuis kunnen blijven wonen. (direct resultaat);
- In 2011 is door middel van de voorbeeldprojecten, publicaties, bijeenkomsten en beleidsnotities een substantiële bijdrage geleverd aan de verdere opschaling van zorg op afstand binnen en buiten de provincie Utrecht (indirect resultaat)

Tussenresultaten:

- Op 31 december 2008 is de pilotfase van de eerste drie door de provincie gefinancierde projecten formeel beëindigd. Het betreft de projecten in Utrecht (Aveant/Portaal) Woerden (Vierstroom/SWW) en Soest (Beweging 3.0/Portaal). In het voorjaar van 2009 hebben deze projecten een eindverslag gepubliceerd en hun resultaten gepresenteerd. In totaal zijn in de pilotfase 180 cliënten aangesloten (geweest). De pilotprojecten zullen door de verantwoordelijke organisaties worden voortgezet.
- In de 4^e en laatste monitorrapportage van Toekomst Thuis zijn de concrete ervaringen met de eerste drie pilots in beeld gebracht. Deze monitor zal na de zomerperiode binnen en buiten de provincie Utrecht worden verspreid.
- In maart 2009 is het eerste deel van de pilotfase van het hoogtechnologische project Zorgpalet (Baarn/Soest) beëindigd. In dit experimentele project kan met behulp van een draadloos sensornetwerk een noodsituatie worden gesignaleerd zonder dat de bewoner op enig moment op een knop hoeft te drukken of zelf techniek hoeft te dragen. Aangetoond is dat met behulp van deze techniek mensen met een verpleeghuisindicatie langer thuis kunnen blijven wonen. Het project heeft het afgelopen jaar diverse prijzen gewonnen. Op de IPO conferentie in september zal dit project als een van de excursielocaties fungeren.
- De toepassing van zorg op afstand roept ook ethische vragen op. Welke gevolgen heeft cameratoezicht bijvoorbeeld voor de waardigheid en de vrijheid van cliënten? En welke zorgtaken mogen worden overgenomen door techniek? Om een aanzet te geven voor een maatschappelijke discussie is het afgelopen half jaar een uitgave voorbereid waarin deskundigen, cliënten, zorgverleners en projectleiders hun visie geven op deze vraagstukken. In september wordt deze uitgave overhandigd aan staatssecretaris mevrouw Bussemaker van VWS.
- In 2007 zijn 5 nieuwe (screen tot screen) projecten geselecteerd via de tijdelijke stimuleringsregeling Toekomst Thuis 2007 (Leusden, Woudenberg, Vianen, De Bilt en IJsselstein). In 2008 is de uitvoering van deze projecten voorbereid. Eind 2008 en begin 2009 is daadwerkelijk een start gemaakt met deze projecten.
- Om verdere ervaring op te doen met de toepassing van zorg op afstand is een 'Tijdelijke subsidieverordening Toekomst Thuis 2009 opgesteld. Op 23 februari hebben Provinciale Staten deze verordening vastgesteld. In totaal is € 400.000,- beschikbaar gesteld. Tot 1 mei konden partijen een aanvraag indienen. In totaal zijn 6 aanvragen binnengekomen; 5 projecten hebben een subsidie toegewezen gekregen (Utrecht 2x, Amersfoort, de Bilt en Baarn/Soest). Van het beschikbare bedrag is € 371.865 besteed.
- Eens per drie maanden wordt er door de provincie Utrecht een projectleidersoverleg georganiseerd. Hierin kunnen alle projectleiders kennis en ervaringen op het gebied van de invoering van domotica en zorg op afstand uitwisselen en worden knelpunten besproken.
- Op initiatief van de provincie Utrecht heeft in april 2009 een eerste overleg plaatsgevonden met projectleiders uit andere provincies die ook actief zijn op het gebied van domotica en zorg

op afstand (Noord-Brabant, Gelderland). Deze provincies hebben afgesproken met elkaar op te trekken om de verdere ontwikkeling en opschaling van zorg op afstand te stimuleren. Begin juli heeft een gezamenlijk overleg plaatsgevonden met het Ministerie van VWS om belangrijke ervaringen en knelpunten uit te wisselen.

- In een eerste conceptuele strategienotitie zijn de belangrijkste ervaringen uit de Utrechtse projecten geanalyseerd en in een breder perspectief geplaatst. De inhoud van deze notitie vormde de basis voor de tweede Do-it-domotica bijeenkomst op 23 juni in het provinciehuis.

Vooruitblik:

- In aansluiting op de lopende initiatieven zullen de komende periode diverse bijeenkomsten en presentaties plaatsvinden (presentatie boekje Ethiek, IPO excursie, uitwisselingsbijeenkomsten provincies, projectleidersbijeenkomsten etc.)
- De visie en strategie om de verdere opschaling van zorg op afstand te realiseren zal verder uitgewerkt worden. Waar mogelijk zal daarbij gezamenlijk met andere provincies en andere belanghebbende partijen worden opgetrokken.

2.2 Project kleinschalige woonvormen voor mensen met dementie

<i>De positieve effecten van een huiselijke sfeer</i>

Doel:

Uitbreiding van het aantal kleinschalige woonvormen voor mensen met dementie en realiseren van een betere spreiding van de (kleinschalige) capaciteit over de provincie Utrecht, te bereiken door vier actielijnen:

- 1) het aanjagen van initiatieven bij met name gemeenten waar tekorten gaan ontstaan op het gebied van (kleinschalige) woonvormen voor mensen met dementie;
- 2) het ondersteunen van partijen in de initiatieffase;
- 3) outputgerichte subsidie voor de realisatie van kleinschalige woonvormen;
- 4) ondersteunen van de geïnitieerde projecten en uitrol hiervan d.m.v. kennisdeling en promotie.

Eindresultaat:

- 400 nieuwe plaatsen in kleinschalige woonvormen voor mensen met dementie zijn gerealiseerd.
- De provincie levert ondersteuning aan de ontwikkeling en toepassing van het concept kleinschalige woonvormen.

Tussenresultaten:

- De stimuleringsregeling kleinschalige woonvormen voor mensen met dementie is twee keer opengesteld. De eerste tender sloot op 1 september 2008. Hiervoor was € 700.000,- beschikbaar. In totaal zijn 18 subsidieaanvragen ingediend, 9 daarvan zijn gehonoreerd. De tweede tender sloot op 1 mei 2009. Hiervoor was € 500.000,- beschikbaar. Er zijn 4 aanvragen ingediend en 4 aanvragen zijn via andere subsidieregelingen (Fonds stedelijke bouwen en wonen) binnengekomen. Van deze 8 aanvragen voldeden er 4 aan de vereisten en konden worden goedgekeurd. Van het beschikbare bedrag is € 446.750 besteed. Resultaat van beide tenders zijn 253 uitbreidingsplaatsen en 82 vervangingsplaatsen.
- In maart 2009 is het concept van het onderzoeksrapport “Ruimte voor Zorg” opgeleverd. Dit rapport is ontwikkeld in opdracht van de provincie en geeft een actueel beeld van het aanbod (gerealiseerd en in planvorming) aan kleinschalige woonvormen voor mensen met dementie in de provincie Utrecht en eventuele tekorten per gemeente. Uit het rapport blijkt dat de toename van de kleinschalige woonvormen provinciebreed zich naar behoren ontwikkelt, mits alle plannen gerealiseerd worden. In augustus komt het definitieve rapport beschikbaar.

- In maart is een start gemaakt met de ontwikkeling van een provinciaal ‘Leer- en doe-netwerk’, waarin knelpunten behandeld worden die partners in het veld ervaren bij de ontwikkeling en realisatie van kleinschalige woonvormen voor mensen met dementie.

Vooruitblik:

- Op basis van de resultaten van het onderzoeksrapport “Ruimte voor zorg” zal de komende periode extra ingezet worden op het monitoren van projecten die zich in het stadium van planvorming bevinden en op het bevorderen van voldoende spreiding van kleinschalige woonvormen. Gemeenten met gesignaleerde witte vlekken zullen aangemoedigd worden actie te ondernemen.
- VWS heeft aangekondigd in de jaren 2009 t/m 2011 80 miljoen euro ter beschikking te stellen aan de ontwikkeling van kleinschalige woonvormen voor mensen met dementie. Vooruitlopend hierop hebben we het subsidiebedrag in 2009 al verlaagd tot € 500.000,-. Indien mogelijk zullen we in overleg met VWS de landelijke regeling benutten om gemeenten met achterstanden te ondersteunen en te stimuleren.
- Het ‘Leer- en doe- netwerk’ zal voortgezet worden. Bijzondere aandacht gaat uit naar het bevorderen van een betere samenwerking tussen zorgaanbieders en ROC’s ten behoeve van het opleiden van competente medewerkers, naar de inzet van mantelzorgers en naar het stimuleren van tenminste 5 lokale samenwerkingsprojecten waarbij nadrukkelijk sprake is van een cliënt-/burger perspectief.

2.3 Project Versterken Welzijn

<i>Het belang van kennisdeling en krachten bundelen</i>

Doel:

Gemeenten, provincie en welzijnorganisaties werken aan een gedeelde visie op ‘welzijn’ waardoor flexibele en vraaggerichte welzijnsproducten en diensten onder handbereik van kwetsbare inwoners komen

Resultaat:

- Gemeenten en welzijnsorganisaties zijn procesmatig en/of inhoudelijke ondersteund bij de uitwerking en implementatie van een vraaggericht en flexibel welzijnsaanbod.

Tussenresultaat:

- De gegevens uit de consultatieronde met gemeenten, welzijnsinstellingen en cliëntorganisaties (voorjaar 2008) zijn uitgewerkt in een ondersteuningsaanbod voor gemeenten en welzijnsorganisaties op het proces van samenwerken (opdrachtgever- opdrachtnemer) en op vernieuwing van het welzijnsaanbod.
- Er is ondersteuning geleverd aan het fusieproces van welzijnsinstellingen in regio Utrecht West. Als opmaat naar de fusie beogen de instellingen o.a. te komen tot een gemeenschappelijk bedrijfsbureau. Gemeenten in de regio hebben een ambtelijke werkgroep gevormd om de rol van opdrachtgever onderling af te stemmen.
- In samenwerking met het landelijke kennisinstituut voor maatschappelijke ontwikkeling, Movisie, hebben we een informatiebijeenkomst georganiseerd voor gemeenteambtenaren over normen voor de sociale infrastructuur.
- Met diverse gemeenten (waaronder Utrecht, Nieuwegein, Veenendaal en Amersfoort) overleggen we om initiatieven op het gebied van sociaal isolement en eenzaamheid te bundelen door gezamenlijke professionaliseringstrajecten op te zetten en uitwisselingsplatforms op te richten. Begin juli heeft een informatiebijeenkomst plaatsgevonden voor gemeenten en welzijnsinstellingen.
- Op verzoek van de Hogeschool Utrecht hebben we deelgenomen aan de voorbereiding van een WMO-werkplaats waarvoor de hogeschool bij VWS subsidie kan aanvragen. Doel van de werkplaats is om samen met professionals uit instellingen zorg en welzijn, gemeenten en provincie te werken aan onderzoek, praktijkontwikkeling, implementatie en opleiding op het

terrein van community care. Diverse pilots van Wel Thuis zijn in het plan als onderwerp voor nadere studie opgenomen. Eind mei hebben we, in afstemming met de gemeente Utrecht en Alleato een intentieverklaring afgegeven inzake doel en resultaten.

- Er is opdracht verstrekt aan stichting De Wilg om in samenwerking met MEE de methodiek 'sociaal-culturele activiteiten voor mensen met een verstandelijke beperking' over te dragen aan welzijnsinstellingen elders in de provincie. Bij goed verloop kan op den duur een betere spreiding van het aanbod over de provincie ontstaan, zodat deelnemers voor vrije tijdactiviteiten minder reistijd hebben en beter kunnen integreren in de buurt waar zij wonen.
- In opdracht van de provincie onderzoekt Alleato welke veranderingen de totstandkoming van wijksteunpunten voor welzijnsinstellingen heeft. We stemmen dit af met het onderzoek naar de basisfuncties vrijwilligerswerk en steunfunctie mantelzorg dat Alleato in een ander verband uitvoert in het kader van de onlangs verschenen VWS- nota 'Basisfuncties vrijwilligerswerk en steunfunctie mantelzorg'. De uitkomsten verwachten we in het najaar en leggen we voor aan gemeenten en welzijnsinstellingen.

Vooruitblik

- Verwachte start WMO-werkplaats in december 2009.
- Afronding onderzoek Alleato over wijksteunpunten
- Start pilots op het gebied van eenzaamheid en sociaal isolement

2.4 Project Kleur bekend

<i>Aandacht voor een minder zichtbare doelgroep</i>

Doel:

- Het bevorderen van de zelfredzaamheid van allochtone ouderen en allochtonen met een beperking, het stimuleren van vraagsturing in relatie tot de keten wonen, zorg en welzijn.
- Het stimuleren en ondersteunen van de totstandkoming van concrete projecten op lokaal niveau die een rechtstreekse doorwerking hebben op allochtone ouderen en allochtonen met een beperking. De doelstelling is een afgeleide en specificatie van de algemene doelstelling van Wel Thuis! namelijk het vergroten van het aantal en de variatie aan toegankelijke woningen met welzijn en zorg.
- Gemeenten en organisaties op het gebied van wonen, welzijn en zorg nemen de behoefte van deze specifieke doelgroepen op het gebied van wonen, welzijn en zorg mee in hun beleid en uitvoering.

Resultaat:

In vier pilotgemeenten

- zal een meerderheid (75%) van de Turkse en Marokkaanse ouderen en Turken en Marokkanen met een beperking op de hoogte zijn van het bestaande aanbod op het gebied van wonen, welzijn en zorg
- zullen de lokale samenwerkingspartners (aanbieders op het gebied van wonen, welzijn en zorg) voldoende input hebben gekregen om hun aanbod op de vraag van de doelgroep af te stemmen
- zal per gemeente minstens één vraaggestuurd wonen-, welzijn-, zorginitiatief gestart zijn voor de groep Turkse en Marokkaanse ouderen of Turken en Marokkanen met een beperking

Tussenresultaat:

- Om inzicht te krijgen in de woon-, zorg- en welzijnsituatie van allochtone ouderen en allochtonen met een beperking in de provincie Utrecht is door Alleato in oktober 2008 een onderzoeksrapport afgerond. De aandacht is vooral uitgegaan naar Turkse en Marokkaanse ouderen en Turken en Marokkanen met een beperking, aangezien zij de grootste groep vormen.

- Met input van de gegevens uit het onderzoeksrapport en gesprekken met relevante partijen in het veld is een projectopzet ontwikkeld onder de naam “Kleur bekend”, welke op 19 mei door GS is goedgekeurd en in juni ter kennisname aan de commissie is voorgelegd.
- Er zijn voorbereidende gesprekken geweest met gemeenten (op basis van draagvlak, enthousiasme, aanknopingspunten m.b.t. beleid en al bestaande initiatieven). Diverse gemeenten hebben interesse getoond om als pilotgemeente deel te nemen aan het project.

Vooruitblik

- Vanaf juni tot en met december 2009 zal er een plan van aanpak per pilotgemeente opgesteld worden voor wat betreft de voorlichtingscampagne.
- Er zullen 4- kick-off bijeenkomsten georganiseerd worden en vrijwilligers aangetrokken en opgeleid worden. Concrete initiatieven die zich via de opgebouwde netwerken aandienen kunnen al beoordeeld worden om in aanmerking te komen voor een bijdrage vanuit het projectenbudget (voorbeelden van initiatieven zijn allochtone zorgconsulenten, dagverzorging, dagopvang, thuiszorg en informatie en adviespunten).

2.5 Uw Huis, uw toekomst

Zo lang mogelijk in je eigen woning blijven wonen

Dit project is gestart in de regio's Utrecht West en Eemland (vanuit het project regionale bestuurlijke overeenkomsten) maar is inmiddels provinciebreed uitgezet.

Doel:

Ouderen in koopwoningen stimuleren tijdig maatregelen te nemen zodat ze langer prettig kunnen blijven wonen in hun eigen woning.

Resultaat:

In vier verschillende gemeenten in de provincie Utrecht zijn pilotprojecten uitgevoerd om ouderen te bewegen tijdig aanpassingen te verrichten in hun koopwoning. De resultaten van de pilots worden in 2010 aan de overige gemeenten ter beschikking gesteld.

Tussenresultaat:

- Vier gemeenten zijn geselecteerd om als pilot deel te nemen: Maarsen, Woudenberg, Utrechtse Heuvelrug en Utrecht.
- De provincie heeft een woningtest aangekocht waarmee inwoners van de provincie online hun woning kunnen beoordelen op te nemen maatregelen. Deze test is al geplaatst bij de operationele pilotgemeenten en is ook te vinden op de site van de provincie en via www.uwhuisuwtoekomst.nl.
- Drie pilotgemeenten (Maarsen, Woudenberg en Utrechtse Heuvelrug) zijn in mei 2009 gestart met hun communicatiecampagne gericht op oudere woningbezitters. Er worden voorlichtingsbijeenkomsten gehouden, folders verspreid, de woningtest is online geplaatst en vrijwilligers zijn geworven. Ook is er een vraagbaak ingericht waar inwoners terecht kunnen met hun aanvullende vragen.
- De vierde pilotgemeente (gemeente Utrecht) is begin dit jaar al op eigen kracht een soortgelijk project gestart in de wijk Lunetten. Dit najaar zullen zij in het centrumgebied aanhaken bij het project Uw huis, uw Toekomst.

Vooruitblik:

De pilotgemeenten doen dit jaar ervaring op met hun aanpak en benaderingswijze. In het voorjaar van 2010 vindt een evaluatie plaats. De ervaringen worden gebruikt om de producten en begeleiding te verbeteren. In de loop van 2010 zullen de resultaten beschikbaar gesteld worden aan de overige gemeenten. Voor een goede implementatie en begeleiding is een klankbordgroep van geïnteresseerde gemeenten samengesteld.

Spoor 3: Kennisdeling

3.1 Project Monitor Wel Thuis!

Meten is sturen

Doel:

De monitor levert informatie op waarmee we de voortgang in de realisatie van de kwantitatieve programmadoelstellingen kunnen meten. Aan de hand van de resultaten kan per gemeente vastgesteld worden waar eventuele extra aandacht vereist is en welke ondersteuning vanuit het programma gewenst is.

Resultaat:

- Een systeem dat actuele informatie biedt over de voortgang in de realisatie van voldoende woningen met welzijn en zorg in de provincie Utrecht. Per gemeente zijn (voor zover mogelijk) de volgende gegevens in kaart gebracht:
 - demografische ontwikkelingen;
 - opgave naar woonzorgvormen voor de doelgroepen: ouderen; mensen met lichamelijk en/of verstandelijke beperkingen; mensen met psychische problemen;
 - Vraag, aanbod en plannen m.b.t. 1, 2, 3 en 4 sterrenwoningen en intramuraal (beschermd) wonen;
 - Zorg en welzijnsvoorzieningen, woonservicezones en nieuwbouw in kaartbeeld.
- De monitor wordt jaarlijks geactualiseerd en zal uiteindelijk de basis zijn van de finale verantwoording aan het einde van de programmaperiode (2011).

Tussenresultaat:

- De ontwikkeling van de monitor Wel Thuis! is uitbesteed aan een extern onderzoeksbureau Companen. Eind oktober 2008 is de eerste monitorrapportage opgeleverd, bestaande uit een algemene provinciale rapportage en een rapportage per afzonderlijke gemeente. Om gemeenten zo min mogelijk te belasten, is voor deze eerste monitor (2003 – 2007 vooral gebruik gemaakt van algemeen beschikbare bronnen.
- In de periode december t/m april hebben de accountmanagers Wel Thuis! met alle gemeenten afzonderlijk de resultaten van de monitor besproken en hen verzocht om de gegevens waar nodig aan te vullen en te actualiseren. Veel gemeenten hebben aangegeven dat zij de monitor Wel Thuis! als een nuttig instrument beschouwen dat hen inzicht geeft in de feitelijke situatie op het gebied van wonen, welzijn en zorg. Voor een aantal gemeenten blijkt het echter niet eenvoudig te zijn om de ontbrekende of aanvullende informatie aan te leveren.
- In juli heeft Companen op basis van de aanvullende informatie van gemeenten en een update van de algemeen beschikbare bronnen een nieuwe versie van de monitor voor de periode 2003 t/m 2008 opgeleverd.

Vooruitblik:

- In het voorjaar 2010 zal de monitor opnieuw geactualiseerd worden

3.2 Project Informatie-uitwisseling

Kennisbank

Het aantal bezoekers groeit verder

Doel:

De kennisbank is in 2004 opgezet met het doel een databank te realiseren waarin goede voorbeeldprojecten staan van woonservicezones, welzijnsinitiatieven, kleinschalig wonen, domotica-initiatieven en vele andere woon-welzijn-zorgprojecten in de provincie Utrecht. De uitvoer van de kennisbank is in handen van Alleato. Actualisatie vindt tenminste vier keer per jaar plaats.

Resultaten:

- Een digitale infrastructuur voor het uitwisselen van vakinhoudelijke kennis en ervaring rond integrale en mogelijk vernieuwende en spraakmakende initiatieven in de provincie Utrecht, op het gebied van wonen, welzijn en zorg.

Tussenresultaat:

- Per juni 2009 staan 163 projecten vermeld op de Kennisbank.
- Het aantal bezoekers blijft hoog, de Kennisbank trekt gemiddeld 700 bezoekers per maand.

Vooruitblik:

De Kennisbank Wel Thuis! wordt voortgezet en zal periodiek geactualiseerd worden.

Overige activiteiten

<i>Wel Thuis! presenteert zich</i>

Resultaat:

- Partijen zijn op de hoogte over het ondersteuningsaanbod van Wel Thuis!
- Jaarlijks wordt er een provinciebrede themabijeenkomst georganiseerd

Tussenresultaten:

- In navolging van de succesvolle bijeenkomst in 2008 heeft de afdeling MOW in maart 2009 opnieuw een 'voorjaarsmarkt' georganiseerd om partijen te informeren over de activiteiten en het ondersteuningsaanbod van de afdeling. Zo zijn alle subsidieregelingen overzichtelijk in kaart gebracht, konden mensen zich aanmelden voor hulp bij het invullen van een subsidieaanvraag en informatie verkrijgen over de diverse projecten en programma's. Tijdens de voorjaarsmarkt waren stands aanwezig van Wel Thuis!, de Sociale Agenda, Sport, Utrechts Jeugd Centraal, Duurzaamheid, het aanjaagteam wonen, de afdeling Subsidie- en Inkoop en de regiotaaxi.
- In het voorjaar is een grote Wel Thuis! belevingsconferentie Wonen, welzijn, zorg voorbereid met de titel "mijn ouders, mijn buurvrouw, mijn vriend". De conferentie was gepland in juni. Hoewel 80 deelnemers zich hebben aangemeld, was dit aantal te laag om de conferentie door te laten gaan. Om wonen met welzijn en zorg in deze tijd van bezuinigingen en recessie toch op de agenda te houden, zal de conferentie in aangepaste vorm begin 2010 opnieuw georganiseerd worden.
- In de periode november 2008 – juni 2009 zijn 4 digitale nieuwsbrieven Wel Thuis! verschenen

Vooruitblik:

- Provinciebrede Wel Thuis! conferentie in januari/februari 2010.
- Continuering digitale nieuwsbrieven

Deel 3: Financiële verantwoording

Budget Wel Thuis! 1

Het resterende budget van € 3.622.000,- vanuit het programma Wel Thuis! 1 (2003-2007) is in 2008 volledig besteed.

Budget Wel Thuis! 2: 2008

Het budget van het programma Wel Thuis! 2 bedraagt € 10.483.000,-. Van dat bedrag is € 3.160.000,- gereserveerd voor het jaar 2008. Hiervan is € 889.000,- besteed en € 1.100.000,- verplicht. Het resterende bedrag (€ 1.171.000,-) is overgeheveld naar 2009 en 2010. De grootste afwijkingen worden veroorzaakt door de volgende drie projecten:

Project	Gereserveerd	Besteed (verplicht en/of uitbetaald)	Toelichting
Ondersteunen gemeenten	€ 850.000,-	€ 305.000,-	Projecten uit de regio's Eemland, Utrecht-West en BRU zijn zoveel mogelijk bekostigd uit de budgetten van Wel Thuis!1. Hierdoor is dit budget minder aangesproken dan geraamd
Zorgeloos Wonen Zeist	€ 700.000,-	€ 283.000,-	Het bestede bedrag betreft uitvoeringskosten. De overige kosten kunnen pas in 2009 overgemaakt worden nadat de prestatieovereenkomst is getekend.
Toekomst Thuis	€ 200.000,-	-	Gezien de vertragingen in de uitrol van eerder toegekende projecten zijn er in 2008 geen nieuwe initiatieven gestart

Budget Wel Thuis! 2 2009:

Voor 2009 is een bedrag van € 5.844.000,- in de begroting opgenomen. Echter, in de provinciale najaarsrapportage is per abuis geen rekening gehouden met een budgetaanpassing voor het project Ondersteunen gemeenten³. Uitgaande van deze correctie bedraagt de feitelijke begroting € 5.145.000,-. De effecten van de economische crisis zijn nog niet goed in te schatten. Vermoedelijk zullen een aantal projecten stagneren, later van start gaan of geen doorgang vinden. Naar verwachting zal € 4.800.000,- in 2009 besteed worden.

Volgende voortgangsrapportage

De volgende voortgangsrapportage verschijnt april/mei 2010.

³ In de najaarsrapportage staan voor het project Ondersteunen gemeenten de volgende bedragen opgenomen: € 1.499.000,- (2009); € 400.000,- (2010) en € 100.000,- (2011). Dit moet zijn: € 800.000,- (2009); € 700.000,- (2010) en € 500.000,- (2011)